

„Zwiększenie dostępu do oferty kulturalno-edukacyjnej Muzeum POLIN dzięki nowej galerii wystawy stałej oraz rozwojowi istniejącej infrastruktury”

Oferta kulturalno-edukacyjna po zakończeniu projektu

I. Wydarzenia związane z promocją lokalnej kultury i historii (min. 6 rocznie)

1. Wydarzenia muzyczne – koncerty upamiętniające wydarzenia i postaci ważne dla historii i kultury warszawskich Żydów

- Min. 3 koncerty rocznie
- Cele: upamiętnienie wydarzeń i postaci ważnych dla historii i kultury warszawskich Żydów, podnoszenie świadomości i wrażliwości odbiorców poprzez organizację koncertów muzyki twórców żydowskich lub związanych z kulturą żydowską, z udziałem artystów najwyższej klasy
- Odbiorcy: mieszkańcy Warszawy ze szczególnym uwzględnieniem Muranowa, zainteresowani muzyką oraz historią i kulturą polskich Żydów (segmenty uczestników kultury: Konsumenci Kultury Instytucjonalnej, Zdobywcy Wiedzy)

W ramach oferty kulturalno-edukacyjnej realizowanej po zakończeniu projektu w Audytorium – największej sali widowiskowej Muzeum POLIN – będziemy co roku organizować koncerty upamiętniające wydarzenia i postaci szczególnie ważne dla historii lub kultury warszawskich Żydów. W wydarzeniach będą brać udział muzycy ogólnopolskiej lub światowej sławy.

Aby zapewnić najwyższą jakość organizowanych wydarzeń, nieodzowna jest profesjonalna oprawa techniczna, odpowiadająca oczekiwaniom publiczności. Odpowiednie oświetlenie sceniczne ma kluczowe znaczenie dla tego rodzaju przedsięwzięć, a jego jakość i zakres ma ogromny wpływ na odbiór widowiska. Zainstalowane w ramach projektu mosty oświetleniowe umożliwią precyzyjne sterowanie oświetleniem i pełną nad nim kontrolę, pozwalając na realizację oryginalnych i wymagających przedsięwzięć. Ich wykorzystanie pozwoli muzeum nie tylko na podkreślenie doniosłości upamiętnianych wydarzeń, lecz także na podniesienie jakości artystycznej koncertów, a tym samym trafienie do wrażliwości widzów podczas opowiadania o ważkich i trudnych tematach.

Ważne dla historii warszawskich Żydów rocznice, o których będziemy przypominać poprzez organizację koncertów, to przede wszystkim: rozpoczęcie likwidacji warszawskiego getta (22 lipca 1942 r.), w wyniku której większość mieszkańców zginęła w obozie zagłady w Treblince, wybuch powstania w getcie warszawskim (19 kwietnia 1943 r.) czy tragedia nagonki antysemitki w 1968 r., wskutek której ogromna liczba Żydów została zmuszona do opuszczenia Polski (dla wielu z nich miejscem pożegnania z krajem był Dworzec Warszawa Gdańska, znajdujący się w sąsiedztwie muzeum).

Poprzez organizację koncertów będziemy także upamiętniać postaci szczególnie ważne dla kultury żydowskiej Warszawy, takie jak poetka Zuzanna Ginczanka, pianista i kompozytor Władysław Szpilman, kompozytor Mieczysław Wajenberg, nastoletnia kompozytorka Josima Feldschuh, ostatni kierownik chóru Wielkiej Synagogi na Tłomackiem Dawid Ajzensztadt i inni.

W każdym roku okresu trwałości projektu odbędą się minimum trzy koncerty dotyczące wybranych tematów spośród wymienionych wyżej. Organizując wydarzenia muzyczne, przystępne w formie dla szerokiej grupy odbiorców, muzeum wychodzi naprzeciw potrzebom i zainteresowaniom mieszkańców Warszawy oraz wspiera kształtowanie się tożsamości lokalnej społeczności zainteresowanej przeszłością miasta.

Odbiorcami koncertów – ze względu na lokalizację muzeum, ale też ich tematykę – będą przede wszystkim mieszkańcy Warszawy ze szczególnym uwzględnieniem Muranowa, dla których wydarzenia i postaci upamiętniane przez Muzeum POLIN są często żywe w historiach i opowieściach rodzinnych, a także ci, którzy chcą lepiej poznać historię miejsca, w którym mieszkają.

Aby zwiększyć zaangażowanie społeczności lokalnej i zadbać o jak najwyższy udział mieszkańców Muranowa wśród publiczności, informacje o koncertach będą nie tylko ogłaszane za pomocą stałych kanałów komunikacyjnych muzeum, ale także wysyłane m.in. do działających na Muranowie i w sąsiednich dzielnicach organizacji pozarządowych zajmujących się kulturą i historią, domów kultury, bibliotek itp., które w swoich działaniach pozostają w bezpośrednim kontakcie z mieszkańcami.

2. Letnie działania plenerowe poświęcone historii i kulturze żydowskiej Warszawy

- Min. 3 działania plenerowe rocznie
- Cele: zwiększenie świadomości i wiedzy na temat historii warszawskich Żydów w kontekście lokalnym (Muranów – część dawnej dzielnicy żydowskiej) poprzez promocję tematów poruszonych w galerii „Polscy Żydzi na świecie”
- Odbiorcy: mieszkańcy Muranowa i pozostałych dzielnic Warszawy, zainteresowani historią i kulturą polskich Żydów (segmenty uczestników kultury: Aspirujący Mainstream, Zdobywcy Wiedzy)

W ramach oferty kulturalno-edukacyjnej ukierunkowanej na promocję lokalnej kultury i historii oraz w powiązaniu z tematyką galerii „Polscy Żydzi na świecie” będziemy też co roku organizować minimum trzy wydarzenia plenerowe poświęcone życiu i kulturze polskich i warszawskich Żydów, którzy w wyniku wydarzeń historycznych rozproszyli się po świecie.

Wydarzenia będą odbywały się latem w specjalnie zaaranżowanej, zielonej przestrzeni przylegającej do budynku Muzeum POLIN, gdzie w każde wakacje realizowany jest szczególny, plenerowy cykl naszych wydarzeń programowych. Niewielki teren, odgradzony od ulicy drzewami, który zdobią kwietniki i tymczasowe instalacje artystyczne powstałe w ramach działań muzeum, jest chętnie odwiedzany przez mieszkańców Muranowa i co roku cieszy się dużym zainteresowaniem lokalnej społeczności. Jest to doskonały punkt do prowadzenia zajęć lub spotkań na świeżym powietrzu dla niewielkich grup, w nieformalnym otoczeniu, na kocach i leżakach.

Letnie działania plenerowe kierujemy do odbiorców, którzy nie są oczywistymi adresatami naszej oferty, tzn. do osób, które odbierają ją jako trudną i zbyt poważną, i dlatego raczej nie odwiedzają muzeum. Spotkania w plenerze pozwalają pokazać im, że oferta Muzeum POLIN dotyczy nie tylko tragicznych kart historii, ale pokazuje też jasne strony 1000 lat historii polskich Żydów. Taka będzie też tematyka wydarzeń organizowanych w ramach oferty kulturalno-edukacyjnej realizowanej po zakończeniu projektu.

Zmiany historyczne i demograficzne, które dotknęły Warszawę w czasie II wojnie światowej i radykalnie zmieniły pejzaż kulturowy i kulturalny miasta, są bliskie wielu mieszkańcom stolicy. Poprzez nasze działania pokażemy, jak kultura polskich Żydów, w znacznej mierze związana z

Warszawą, rozprzestrzeniła się po całym świecie i ewoluowała, tworząc nowe, intrygujące jakości. Zależy nam na pokazaniu tego, jak lokalna kultura przedwojennej żydowskiej Warszawy, która na skutek II wojny światowej niemal całkowicie zniknęła ze współczesnej stolicy, znalazła schronienie i warunki do rozwoju w innych zakątkach świata.

Aby zwiększyć zaangażowanie społeczności lokalnej Muranowa i okolicznych dzielnic w pogłębianie wiedzy o historii miejsca, w którym obecnie mieszkają, chcemy włączyć naszych odbiorców w realizowane działania zarówno intelektualnie, jak i emocjonalnie. Naszych gości zaprosimy nie tylko do biernego uczestnictwa w wydarzeniach, ale także do rozmów, wymiany historii i doświadczeń. Chcemy, żeby niewielka, zielona przestrzeń przy budynku muzeum naprawdę stała się miejscem spotkań różnych kultur. Poprzez wydarzenia prowadzone w kameralnej, przyjaznej atmosferze chcemy zaciekać odbiorców losami warszawskich Żydów na całym świecie i pokazać ich związki z Warszawą.

W czasie wydarzeń uczestnicy będą mogli usiąść na kocach oraz leżakach, żeby w przyjaznym, relaksującym otoczeniu posłuchać i porozmawiać o różnorodnych zjawiskach związanych z kulturą żydowską. Dowiedzą się m.in., jakie potrawy zostały przeniesione z o bardziej i mniej odległych części świata, stanowiąc łącznik i przedłużenie lokalnych tradycji. Nawiązując do tematyki galerii „Polscy Żydzi na świecie” i prezentowanych na niej krótkich form filmowych pokażemy, jak żyjący w różnych krajach Żydzi kontynuują do dziś wyniesione ze swoich domów rodzinnych zwyczaje, co zachowali w pamięci międzypokoleniowej i jakie mają skojarzenia z Warszawą i Polską. Zachęcimy także odbiorców do pogłębiania swojej wiedzy poprzez odwiedzenie wystawy stałej, a szczególnie najnowszej, powstałej w ramach projektu galerii prezentującej losy polskich Żydów na świecie.

Formy wydarzeń będą zmieniać się z roku na rok i będą obejmować takie działania, jak warsztaty, dyskusje, spotkania, czy pokazy filmowe, trafiające do szerokiej publiczności. Informacje o wydarzeniach plenerowych będą nie tylko ogłaszane za pomocą stałych kanałów komunikacyjnych muzeum, ale także wysyłane m.in. do działających na Muranowie i w sąsiednich dzielnicach organizacji pozarządowych zajmujących się kulturą i historią, domów kultury, bibliotek itp., które w swoich działaniach pozostają w bezpośrednim kontakcie z mieszkańcami. Prowadzący wydarzenia będą także zachęcać do udziału w nim osoby spędzające czas na zielonych terenach wokół muzeum, – z doświadczenia wiemy, że takie działanie często spotyka się z pozytywnym odzewem.

II. Wydarzenia promujące młodych twórców lub twórców z mniejszości narodowych (min. 6 rocznie)

1. Rewolucje archiwów / Revolutions of the Archives działania promujące młode twórcynie i młodych twórców, skupione wokół galerii „Polscy Żydzi na świecie”

- 2 realizacje artystyczne rocznie
- Cele: wzmocnienie dialogu między Muzeum POLIN i młodymi twórcami i twórczyniami, wsparcie młodych osób w rozwijaniu praktyk artystycznych, upowszechnienie kolekcji Muzeum POLIN i wzmocnienie sposobów jej doświadczania, eksploracja i promocja ekologicznych sposobów produkcji artystycznej
- Odbiorcy: młode twórcynie, młodzi twórcy, środowisko artystyczne, szeroka publiczność zainteresowana dziedzictwem żydowskim i sztuką współczesną, osoby

poszukujące ekologicznych sposobów tworzenia sztuki (segment uczestników kultury: Sensualni)

W kolekcji Muzeum POLIN znajdują się tysiące obiektów materialnych, archiwalnych i cyfrowych, jednak tylko niektóre z nich mogą być prezentowane na wystawie stałej czy na wystawach czasowych. Trwałe eksponowanie tak obszernej kolekcji jest fizycznie niemożliwe.

Wychodząc od koncepcji zastosowanej w galerii „Polscy Żydzi na świecie”, która będzie prezentowała filmowe wizje młodych twórczyń i twórców, po zakończeniu projektu zaprosimy młode artystki i artystów posługujących się różnorodnymi mediami do długofalowego programu „uruchamiania” obiektów z kolekcji Muzeum POLIN poprzez tworzenie nowych, zainspirowanych nimi prac artystycznych. Zarówno obiekty, jak i powstałe w wyniku działań prace będą powiązane m.in. z tematyką galerii „Polscy Żydzi na świecie” – kwestią szukania nowego miejsca, budowania nowego życia i nowych tożsamości. Działanie pozwoli na wspólne odkrywanie tego, w jaki sposób treści historyczne mogą być aktualizowane przez nowe pytania stawiane przez młode generacje artystek i artystów.

Muzeum POLIN ma szerokie doświadczenie w realizacji przedsięwzięć „uruchamiających” obiekty. Przykładem takiego działania, jakie zrealizowaliśmy w ostatnich latach był np. projekt „Medium” z Patrycją Orzechowską, która zaproponowała nowatorskie podejście do materialnej kolekcji poprzez przygotowanie artbooka prezentującego „odwrócone wizerunki” wybranych obiektów ze zbiorów muzeum, przy wykorzystaniu fotograficznej techniki bezpośredniego naświetlenia światłoczułego. Podobny charakter miał też projekt artystyczny Zuzanny Hertzberg „Heroizm samego życia. Inna strona pomnika”, która wykorzystwała archiwalia z kolekcji muzeum i dosłownie przeniosiła je na sztandary, wykorzystane następnie podczas performansu w przestrzeni publicznej.

Tworzenie nowych prac, budowanie przez artystki i artystów odniesień do kolekcji oraz odkrywanie znaczeń obiektów i archiwaliów będzie nas szczególnie interesowało w kontekście ich rewolucyjno-krytycznego potencjału, jaki z pozoru milczące obiekty z muzealnych magazynów mogą wnieść do współczesności i przyszłości. Każde z działań będzie jednocześnie eksplorowało ekologiczne sposoby produkcji artystycznej, stając się głosem na temat sposobów dialogu z dziedzictwem historycznym w dobie kryzysu klimatycznego.

W każdym roku okresu trwałości odbędą się 2 realizacje artystyczne, tzn. powstaną 2 nowe dzieła inspirowane obiektami z kolekcji muzeum, które zostaną zaprezentowane szerokiej publiczności. Wybór twórczyń i twórców wydarzeń zostanie dokonany na podstawie przedstawionych koncepcji realizacji artystycznych, które będą oceniane z uwzględnieniem m.in. odniesień do kolekcji muzeum, stosowania ekologicznych wytycznych, nowatorskiego podejścia do problemu oraz potencjału krytyczno-dyskursywnego proponowanego działania.

Działania – w zależności od ich charakteru – będą mogły być realizowane zarówno w budynku muzeum, jak i w przestrzeni publicznej Muranowa. Będziemy starali się zaangażować w nie społeczność lokalną, tak jak miało to miejsce chociażby w przypadku wspomnianego działania Zuzanny Hertzberg, gdzie akcja artystyczna stała się jednocześnie pochodem ulicami Muranowa, do którego dołączyły mieszkanki i mieszkańcy miasta.

2. Rozwijanie sieci artystów i artystek z mniejszości żydowskiej – działania skupione wokół galerii „Polscy Żydzi na świecie”

- 3 wydarzenia rocznie: 1 spotkanie networkingowe artystek i artystów żydowskich oraz 2 działania artystyczne w przestrzeni Muzeum POLIN
- Cele: promocja artystek i artystów z mniejszości żydowskiej poprzez budowanie interdyscyplinarnego środowiska twórczego wokół muzeum, poznawanie potrzeb środowiska, upowszechnianie sztuki żydowskiej wśród szerszej publiczności
- Odbiorcy: środowisko artystyczne, środowisko żydowskie, szeroka publiczność zainteresowana dziedzictwem żydowskim i sztuką współczesną (segmenty uczestników kultury: Sensualni, Konsumenci Kultury Instytucjonalnej)

Dzięki poczynionym w ramach projektu inwestycjom i nowym przestrzeniom będziemy mogli rozwijać interdyscyplinarną sieć artystek i artystów z mniejszości żydowskiej, która pozwala zarówno na ich promocję, jak i na budowanie wspólnoty twórczej, wzajemne nawiązywanie kontaktów, pogłębianie wiedzy na temat praktyk artystycznych i zawiązywanie współpracy. W obecnie funkcjonującej sieci polskich artystek i artystów z mniejszości żydowskiej mamy ok. stu aktywnie działających twórczyń i twórców.

Tematyka galerii „Polscy Żydzi na świecie” zachęca do tego, by budowaną obecnie w Polsce sieć poszerzać o kolejne żydowskie artystki i artystów, i w ten sposób zwiększyć zasięg promocji artystek i artystów z tej mniejszości. Ważnym elementem budowania sieci jest zapoznavanie twórczego środowiska żydowskiego z zasobami i potencjałem muzeum, a także wzmacnianie głosu artystek i artystów z mniejszości żydowskiej poprzez prezentację ich prac w sposób uwzględniający potrzeby środowiska i istotne dlań wątki.

W każdym roku okresu trwałości projektu odbędzie się 1 spotkanie networkingowe sieci artystów i artystek z mniejszości żydowskiej oraz 2 działania artystyczne, wychodzące od zagadnień powiązanych tematycznie z galerią „Polscy Żydzi na świecie”.

Spotkania będą obejmowały moduły takie jak: networking, prezentacja najnowszych projektów podejmowanych przez twórczyń i twórców, omówienie pojawiających się wyzwań dotyczących środowiska żydowskich twórczyń i twórców oraz zapoznavanie z zasobami i inicjatywami Muzeum POLIN, ze szczególnym uwzględnieniem galerii „Polscy Żydzi na świecie”. Informacje o działaniach będą upowszechniane zarówno szerokimi kanałami komunikacyjnymi i promocyjnymi Muzeum POLIN, jak i kanałami organizacji żydowskich, a także rozsyłane do artystek i artystów już należących do sieci.

Działania artystyczne będą realizowane w dowolnych, wybranych przez twórczyń i twórców formatach (np. instalacja, performans, sztuka dźwiękowa etc.). Powstałe w wyniku działań prace zostaną zaprezentowane szerokiej publiczności. W zależności od ich charakteru – będą mogły być realizowane zarówno w budynku, jak i w przestrzeni publicznej Muranowa, co ułatwi zaangażowanie w działania społeczności lokalnej.

3. Witamy! – laboratorium partycypacyjne POLIN / POLIN: Participatory Welcome-LAB – działania promujące twórczyń i twórców z mniejszości narodowych, skupione wokół galerii „Polscy Żydzi na świecie”

- 1 projekt partycypacyjny rocznie

- Cele: wsparcie i promocja artystek i artystów migranckich i uchodźczych, szczególnie z krajów w kryzysie (Ukraina, Białoruś), działania na rzecz integracji artystek i artystów z mniejszości w polskim społeczeństwie, rozwijanie działań partycypacyjnych
- Odbiorcy: środowisko artystyczne, środowiska mniejszościowe, publiczność zainteresowana włączającymi praktykami twórczymi, społeczność lokalna Muranowa (segmenty uczestników kultury: Sensualni, Aspirujący Mainstream)

W ostatnich latach sytuacja polityczna na świecie uległa dramatycznej zmianie. Po raz pierwszy od lat w Polsce na co dzień stykamy się z osobami, które doświadczyły wojny. Osoby z doświadczeniem migranckim i uchodźczym przybywające do Polski kształtują nowe wielokulturowe społeczeństwo, po raz pierwszy od czasu II wojny światowej tak zróżnicowane.

W nawiązaniu do treści galerii „Polscy Żydzi na świecie” poruszającej wątek migracji, rozproszenia i budowania nowych tożsamości w nowych ojczyznach, Muzeum POLIN będzie szczególnie angażować się w działania na rzecz mniejszości z krajów będących w kryzysie wojny lub kryzysie politycznym. Aby wesprzeć je w procesie integracji i budowania lokalnych wspólnot, zaprosimy artystów i artystki z mniejszości ukraińskiej i białoruskiej (z możliwością poszerzenia o inne grupy, w zależności od rozwoju sytuacji politycznej i pojawiających się potrzeb) do poprowadzenia długofalowych procesów partycypacyjnych ze społecznością lokalną Muranowa i innymi grupami publiczności Muzeum POLIN, zakończonych publicznymi działaniami artystycznymi.

Procesy te będą obejmowały cykl warsztatów kreatywnych, podczas których artyści wraz z publicznością będą przygotowywać wspólne działania w przestrzeni galerii „Polscy Żydzi na świecie” (z możliwością realizacji działań również w innych galeriach wystawy stałej). Mogą to być przykładowo interwencje artystyczne, choreograficzne spacerów po wystawie, interwencje muzyczne, flash moby czy działania artystyczne z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych, które będą możliwe dzięki zapewnieniu w ramach projektu dostępu do wifi na wystawie stałej. Działania będą podejmować wątki wielokulturowe i międzykulturowe, istotne dla współczesnego zróżnicowanego społeczeństwa. Ze względu na różne potrzeby artystek i artystów z doświadczeniem migranckim lub uchodźczym, możliwe będą też projekty w tandemach lub kolektywach, w tym ze wsparciem ze strony polskich twórczyń i twórców.

Dzięki tym działaniom artystki i artyści z mniejszości będą mogli nie tylko zaprezentować swoją twórczość, ale też jako liderki i liderzy grupowych procesów artystycznych będą mogli uzyskać (lub odzyskać) poczucie sprawczości w nowej rzeczywistości, a dzięki nawiązanym kontaktom i zdobytej wiedzy będą mogli łatwiej osadzić się w lokalnym kontekście. Działanie będzie szczególnie otwarte na studentki i studentów kierunków artystycznych oraz działające już na polu sztuki twórczynie i twórców, którzy z powodu wojny lub kryzysu musieli przerwać studia lub praktykę artystyczną w swoich krajach.

Artystki i artyści będą mogli zgłosić się do udziału wypełniając prostą aplikację uwzględniającą dotychczasowy dorobek, proponowany charakter działania partycypacyjnego oraz rodzaj oczekiwanego wsparcia ze strony muzeum.

III. Wydarzenia kulturalne lub edukacyjne będące efektem bezpośredniej współpracy z instytucjami kultury z innych państw (min. 1 rocznie)

1. Międzynarodowe seminaria dla osób tworzących ofertę kulturalno-edukacyjną muzeów, instytucji kultury i organizacji pozarządowych

- Min. 1 międzynarodowe seminarium edukacyjne rocznie, organizowane we współpracy z Falstad Centre Foundation – instytucją kultury z Norwegii
- Cele: wzmocnienie kompetencji międzykulturowych osób tworzących ofertę kulturalno-edukacyjną muzeów, instytucji kultury i organizacji pozarządowych, ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności związanych z rozumieniem współczesnych migracji i funkcjonowania społeczeństw wielokulturowych oraz budowania działań integracyjnych z wykorzystaniem sztuki jako medium
- Odbiorcy: osoby dorosłe pracujące na polu edukacji i kultury w muzeach, instytucjach kultury i organizacjach pozarządowych z Polski, krajów UE, Norwegii oraz innych wybranych krajów (segment uczestników kultury: Zdobywcy Wiedzy)

Nowa galeria wystawy stałej „Polscy Żydzi na świecie” będzie punktem wyjścia do realizacji corocznych międzynarodowych seminariów dotyczących migracji i społeczeństw wielokulturowych, przeznaczonych dla osób tworzących ofertę kulturalno-edukacyjną w muzeach, instytucjach kultury i organizacjach pozarządowych w Polsce, krajach UE, Norwegii oraz innych wybranych krajach.

W dzisiejszym szybko zmieniającym się świecie wiele instytucji kultury przy projektowaniu swojej oferty stawia sobie za cel przeciwdziałanie wykluczeniu w obszarze kultury i, tym samym, włączanie do grona odbiorców nowych, różnorodnych grup. Współczesne migracje to temat szczególnie ważny dla instytucji kultury, które obecnie coraz częściej aktywnie uczestniczą w kształtowaniu społeczeństw dużych metropolii i wywierają realny wpływ na postawy społeczne wobec migrantek i migrantów. Jednocześnie instytucje kultury coraz częściej wzbogacają swoją ofertę o działania skierowane bezpośrednio do tej właśnie grupy odbiorców. Wymiana dobrych praktyk i doświadczeń pomiędzy osobami pracującymi w tych obszarach oraz krytyczna analiza realizowanych przedsięwzięć jest więc niezwykle istotna w kontekście realizacji misji instytucji kultury i rozwoju publiczności.

Realizowane w Muzeum POLIN seminaria będą efektem bezpośredniej współpracy z Falstad Centre Foundation – znaną norweską instytucją kultury oraz z European Wergeland Centre (EWC) – instytucją edukacyjną z Norwegii, z którymi muzeum współpracuje od 2013 r. Program seminariów, wychodząc od zagadnień poruszanych w galerii „Polscy Żydzi na świecie”, będzie wspólnie ustalany przez parterów i będzie odpowiadał na bieżące wyzwania, z którymi się mierzą. Spotkania będą czerpać z doświadczeń dotychczasowej współpracy z parterami z Norwegii, z którymi realizowaliśmy już przedsięwzięcia o podobnym charakterze.

Tematyką seminariów będzie wspólna refleksja nad tym, jak w codziennej działalności muzeów, instytucji kultury i organizacji pozarządowych prezentować wątki związane z migracją, akulturacją (wymianą kulturową) i pamięcią społeczną. Bazując na nowych treściach zaprezentowanych w galerii „Polscy Żydzi na świecie” będziemy dyskutować o tym, w jakim sposób pamięć o migracji polskich Żydów może przyczynić się do budowania postaw otwartości wobec współczesnych migracji. Pozwoli to na stworzenie międzysektorowej wspólnoty, w której będzie możliwa dyskusja o wyzwaniach, z którymi mierzą się dziś osoby migranckie i społeczeństwa większościowe, a także instytucje kultury, które decydują się zaangażować we wsparcie obu stron i wzbogacać swoją ofertę kulturalno-edukacyjną o działania budujące mosty między tym środowiskami i przeciwdziałające powstawaniu potencjalnych napięć.

Ważny, interdyscyplinarny element seminariów stanowić będzie również aspekt włączania sztuki w działania edukacyjne. Galeria „Polscy Żydzi na świecie” pomyślana jest m.in. jako przestrzeń artystyczna, której przekaz współtworzy 8 filmów krótkometrażowych prezentujących tematykę migracji w sposób symboliczny, poetycki, zgodny z indywidualną wizją reżysera/reżyserki danego filmu. W trakcie seminariów będziemy zbierać inspiracje z pogranicza sztuki i edukacji, które pozwolą uczestnikom na efektywniejsze budowanie w ich muzeach, instytucjach kultury i organizacjach programów włączających osoby migranckie i uchodźcze, wzmacnianie narracji mniejszościowych oraz wspieranie procesów integracyjnych właśnie z wykorzystaniem tej dziedziny sztuki, jaką jest film.

Program seminariów będzie miał partycypacyjny charakter poprzez zaplanowanie aktywnych form uczestnictwa, czasu na dzielenie się dobrymi praktykami z różnych krajów oraz na wspólne wypracowywanie innowacyjnych pomysłów edukacyjnych na przyszłość. Wydarzenia będą mieć charakter hybrydowy – same seminaria będą odbywać się w budynku Muzeum POLIN, ale poprzedzać je będą prowadzone online zajęcia, które wprowadzą uczestniczki i uczestników w tematykę seminarium, dzięki czemu będą oni mieli szansę na lepsze przygotowanie się do spotkania na żywo, np. przygotowując pytania dot. interesujących ich zagadnień. Z naszego dotychczasowego doświadczenia wynika, że taka formuła zdecydowanie wzmacnia efekt edukacyjny prowadzonych działań.

Wierzymy, że organizacja seminariów jest szczególnie ważna w perspektywie rozwoju współczesnej edukacji międzykulturowej – wymiana doświadczeń na płaszczyźnie międzynarodowej pozwala na wzajemne uczenie się od siebie specjalistów z różnych krajów i, co za tym idzie, na lepsze budowanie programów kulturalno-edukacyjnych odpowiadających na potrzeby różnorodnych grup odbiorców.

IV. Wydarzenia skierowane specjalnie do dzieci i młodzieży (min. 6 rocznie)

1. „Kultura i tradycja od kuchni” – warsztaty kulinarne prowadzone w pracowni „U Fani”

- Min. 4 warsztaty kulinarne rocznie
- Cele: przybliżenie kultury żydowskiej poprzez tradycje kulinarne oraz rozwój kompetencji podstawowych, czyli umiejętności potrzebnych do prawidłowego funkcjonowania na co dzień w pracy, szkole i życiu osobistym

- Odbiorcy: dzieci w wieku 4–10 lat wraz z opiekunami, dzieci z niepełnosprawnościami, a także grupy przedszkolne i szkolne (4–12 lat) (segmenty uczestników kultury: Aspirujący Mainstream, Zdobywcy Wiedzy)

Kultura kulinarna stanowi bardzo istotny elementem żydowskiej tożsamości: umacnia poczucie przynależności do wspólnoty, a jednocześnie stanowi wyznacznik odrębności. Kształtowała się na przestrzeni tysięcy w różnych szerokościach geograficznych i dlatego jest dziś bardzo różnorodna. Praktycznie w każdym zakątku świata można odnaleźć różne odmiany tradycyjnych potraw żydowskich, wiele z nich weszło na stałe do repertuaru rodzimych smaków. Wspólne tradycje kulinarne to dobry początek do rozmowy o otaczającej nas różnorodności. Temat kuchni i wspólnego jedzenia jest tematem bliskim i łączącym ludzi, dlatego świetnie sprawdza się w programie dla klas międzykulturowych czy grup integracyjnych. W czasie warsztatów uczestnicy będą mogli przekonać się, jak bogata jest żydowska kultura kulinarna oraz jak wiele łączy ją z rodzinnymi tradycjami kulinarnymi uczestników, np. co łączy placki ziemniaczane z żydowskimi latkes czy gołąbki z holizkes.

W ramach oferty kulturalno-edukacyjnej realizowanej po zakończeniu projektu w pracowni „U Fani” co roku będziemy realizować min. 4 warsztaty kulinarne specjalnie kierowane do dzieci i młodzieży. Każdy warsztat będzie trwał 2–3 godziny. Program warsztatów będzie łączył elementy wiedzy o kulturze kulinarnej i tradycjach polskich Żydów z działaniami praktycznymi polegającymi na pracy przy kuchennym stole (przygotowanie składników potraw według miar i wskazówek z wybranych przepisów kuchni żydowskiej, ich obróbka: krojenie, ucieranie, ugniatanie, wałkowanie etc. oraz wspólne gotowanie lub pieczenie). W ten sposób dzieci i młodzież uczestniczące w warsztatach będą nie tylko poznawać kulturę i tradycję społeczności żydowskiej, ale także rozwijać umiejętności manualne (szczególnie ważne dla najmłodszych uczestników), uczyć się pracy w grupie oraz rozwijać praktyczne umiejętności przygotowania potraw. Warsztaty kończyć się będą wspólną degustacją.

Przygotowywanie potraw (na poziomie dostosowanym do wieku uczestników) angażuje intelekt, zapewnia ruch – przede wszystkim dłoni i palców, stymuluje zmysły. U najmłodszych dzieci rozwija zmysł smaku i dotyku, dzięki czynnościom w kuchni nabywają one wiedzę na temat związków przyczynowo-skutkowych i jednocześnie trenują kompetencję elastyczności i przystosowania się do zmian.

Warsztaty kulinarne mają szczególnie duże znaczenie dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną, jak również ze spektrum autyzmu. Dzięki takim zajęciom mają oni okazję do m.in.: pobudzenia zmysłów, integracji zmysłowo-ruchowej, wypracowania somatognozji, czyli orientacji w przestrzeni i poczuciu własnego ciała i gotowości do poznawania otaczającej rzeczywistości – czyli trenują podstawowe kompetencje wymagające u nich wsparcia. Ponadto uczą się nie tylko tzw. samoobsługi, ale, co ważniejsze, także samodzielności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych. Wspólne gotowanie to także wielka przyjemność.

Aby zwiększyć zaangażowanie społeczności lokalnej, ofertę warsztatów skierujemy przede wszystkim do mieszkańców Muranowa, a w dalszej kolejności – Warszawy i okolic. Zaproszenie do udziału w warsztatach wyślemy bezpośrednio do przedszkoli, szkół, bibliotek i innych placówek edukacyjnych znajdujących się w sąsiedztwie muzeum.

Muzeum to naturalne dla mieszkańców Muranowa miejsce na mapie najbliższej okolicy na spotkania rodzinne w przyjaznej, otwartej i bezpiecznej atmosferze. Zaproponowany program zbudowany wokół kultury kulinarnej, łączący elementy wiedzy z praktycznymi działaniami odpowiada na realne potrzeby najmłodszych i ich opiekunów. W wyniku zaplanowanych działań Muzeum POLIN zwiększa

swoje szanse, aby trwale zapisać się w świadomości rodziców i dzieci, które – mamy nadzieję – będą do nas powracać również jako młodzież i dorośli.

2. „Ku nowoczesności” – zajęcia kulturalno-edukacyjne w galerii „Polscy Żydzi na świecie”

- Min. 2 wydarzenia rocznie (interaktywne oprowadzania, warsztaty edukacyjne, projekty młodzieżowe i artystyczne)
- Cele: przybliżenie współczesnego świata żydowskiego w kontekście kryzysów migracyjnych; rozwój kompetencji priorytetowych, czyli takich, które uważa się za najważniejsze ze względu na zmiany zachodzące we współczesnym świecie
- Odbiorcy: młodzież w wieku 12–18 lat (grupy szkolne oraz odbiorcy indywidualni) (segment uczestników kultury definiowany demograficznie – młodzi odbiorcy)

Powstała w wyniku projektu galeria „Polscy Żydzi na świecie” będzie nowoczesną, multimedialną przestrzenią mówiącą do odbiorców językiem filmu. Krótkie formy filmowe w atrakcyjny sposób przybliżą odbiorcom współczesne doświadczenia wywodzących się z Polski Żydów z różnych krajów. Pokazy 8 filmów krótkometrażowych (wywiadów, dokumentów, archiwaliów, home movies – czyli domowych filmów video, animacji czy mixed media – filmów zmontowanych z kilku różnych) o społecznościach żydowskich staną się inspiracją do rozmowy, ale także do twórczych działań podejmowanych przez młodzież. W czasie zajęć wykorzystamy również sieć wifi, która stanie się dostępna w galerii dzięki realizacji projektu.

Dzięki galerii „Polscy Żydzi na świecie” oferta kulturalno-edukacyjna Muzeum POLIN zostanie wzbogacona o nowe działania, związane bezpośrednio z jej tematyką oraz wykorzystanymi na niej środkami przekazu. Działania te będą obejmować interaktywne oprowadzania (w czasie których oprócz prezentacji przewodnika uczestnicy otrzymują zadania do wykonania na kartach pracy, w mniejszych zespołach i z wykorzystaniem nowych technologii), warsztaty edukacyjne, projekty młodzieżowe i artystyczne. W trakcie interaktywnych oprowadzeń i warsztatów zachęcimy młodych ludzi do rozmów i dyskusji zarówno o ich rodzinnych historiach związanych z tematyką galerii, jak i na tematy współczesne, dotyczące takich kwestii jak kryzysy migracyjne, życie w wielokulturowym społeczeństwie, oraz pytania o zachowanie tradycji i integralności w nowej, zmieniającej się rzeczywistości.

Do planowanych wydarzeń kulturalno-edukacyjnych, których odbiorcami będą młodzi ludzie w wieku 12–18 lat, wprowadzimy narzędzia oparte na nowych technologiach (takie jak m.in. iPad) i metody pracy wspierające kreację autorskich treści wizualnych. Przestrzeń galerii inspirować będzie do świeżego, zaskakującego podejścia do tematyki kultury i tradycji żydowskiej.

W czasie zajęć wykorzystamy m.in. działania realizatorskie w przestrzeni galerii, w ramach których młodzież samodzielnie przygotowuje krótkie wypowiedzi filmowe na wskazane przez prowadzących tematy. Dzięki temu, oprócz poszerzania wiedzy o historii i kulturze, uczestnicy będą też nabywać i

rozwijać kompetencje społeczne, takie jak kreatywność, komunikacja i współpraca w grupie. Działania będą też stanowiły zachętę do unowocześniania procesu zdobywania wiedzy i formułowania własnych wypowiedzi przez uczestników oraz wprowadzania innowacyjnych rozwiązań dydaktycznych. Przygotowanie wypowiedzi filmowych będzie też dla młodych autorów źródłem satysfakcji i powodem do dumy, co przełoży się na lepsze zapamiętanie przekazu zajęć i utrwalenia wiedzy o historii i kulturze Żydów polskich na świecie.

Do realizacji zadań edukacyjnych z wykorzystaniem nowych technologii zaplanowanych bezpośrednio w przestrzeni galerii „Polscy Żydzi na świecie”, niezbędny jest swobodny dostęp do stabilnego łącza internetowego. Tylko dzięki podjętym w ramach projektu inwestycjom w sprawnie działającą, otwartą sieć wifi na wystawie stałej Muzeum POLIN takie działania będą możliwe do zrealizowania.

Aby zwiększyć zaangażowanie społeczności lokalnej, ofertę zajęć skierujemy przede wszystkim do uczniów i uczennic z Muranowa, a w dalszej kolejności – z Warszawy i okolic. Zaproszenie do udziału w zajęciach skierowanych do młodzieży wyślemy bezpośrednio do szkół, bibliotek i innych placówek edukacyjnych znajdujących się w sąsiedztwie muzeum – zarówno w formie newslettera wysłanego na adresy mailowe, jak i drukowanej broszury z ofertą edukacyjną.

Młodzi ludzie powinni być świadomi historii miejsca, w którym się uczą, a często także mieszkają. Związek z najbliższą okolicą jest sprawą bardzo istotną dla ukształtowania poczucia własnej tożsamości. Wiek szkolny to czas, kiedy młody człowiek w sposób naturalny nastawiony jest na poznanie tego, co je otacza. Prowadzona wówczas edukacja metodami bliskimi młodzieży, poprzez praktyczne działanie wokół tematu różnorodności i wielokulturowego społeczeństwa, zaprocentuje w dorosłym życiu, budując postawę otwartości i tolerancji.

V. Wydarzenia specjalnie kierowane do seniorów (min. 6 rocznie)

1. „Żydowskie tradycje kulinarne” – warsztaty kulinarne realizowane w pracowni „U Fani”

- Min. 3 warsztaty kulinarne rocznie
- Cele: przybliżenie seniorkom i seniorom kultury żydowskiej poprzez tradycje kulinarne, zdobywanie nowych umiejętności kulinarnych, aktywizacja społeczna
- Odbiorcy: seniorki i seniorzy – osoby powyżej 60. roku życia, w tym osoby korzystające z Ośrodków Pomocy Społecznej (segment uczestników kultury: Aspirujący Mainstream)

Muzeum POLIN od początku swojego funkcjonowania w szczególny sposób stara się docierać ze swoją ofertą kulturalno-edukacyjną do senierek i seniorów. Jest to spowodowane m.in. tym, że przez wielu z nich muzeum jest postrzegane jako instytucja droga i elitarna, a przez to nieodstępna.

Dlatego tak ważne jest dla nas to, żeby przekonywać tę grupę odbiorców, że muzeum jest także dla nich, a nasza oferta zawiera wiele działań, które będą dla nich dostępne i atrakcyjne. Jednocześnie zależy nam, żeby muzeum z całą swoją infrastrukturą dostosowaną do potrzeb osób starszych zaczęło być przez nie postrzegane jako miejsce przyjazne i otwarte, a docelowo – jako ważny i dogodny lokalny punkt spotkań.

Zajęcia zaplanowane dla senierek i seniorów w ramach oferty kulturalno-edukacyjnej realizowanej po zakończeniu projektu będą również istotnym działaniem zwiększającym zaangażowanie społeczności lokalnej Muranowa – dzielnicy, na terenie której położone jest Muzeum POLIN. Dla senierek i seniorów z tej dzielnicy historia i kultura polskich Żydów ma szczególnie znaczenie. Żyją na terenie dawnej dzielnicy żydowskiej, są bezpośrednimi sąsiadami muzeum, często też są związani z dzielnicą od momentu jej wybudowania. To właśnie ich pragniemy szczególnie zachęcić do udziału w naszych działaniach, przybliżając różne aspekty historii i kultury polskich Żydów. Seniorki i seniorzy często interesują się historią, a najstarsi z nich dodatkowo pamiętają czasy przedwojenne lub znają ze swojego dzieciństwa i młodości opowieści o polskich Żydach, którymi często dzielą się z pozostałymi uczestnikami zajęć. Dzięki temu starsi mieszkańcy mogą nie tylko sami odnieść korzyść z uczestnictwa w ofercie muzeum, ale także wzbogacić ją samym swoim udziałem.

Aby informacja o planowanych warsztatach dotarła do seniorów z Muranowa, Muzeum POLIN będzie kontynuować współpracę komunikacyjną z lokalnymi organizacjami pracującymi z seniorami, takimi jak Centrum Aktywności Międzypokoleniowej, Fundacja Seniorwizacja, Klubokawiarnia Międzypokoleniowa czy Centrum Kultury Jidysz. Naszą ofertę skierujemy nie tylko do indywidualnych uczestników, ale również do osób korzystających z okolicznych Ośrodków Pomocy Społecznej. W ramach współpracy z OPS będziemy kontynuować praktykę przesyłania do nich oferty planowanych zajęć, a następnie będziemy na bieżąco umawiać warsztaty, w miarę możliwości terminowo lub tematycznie dopasowując się do konkretnych grup z OPS.

Warsztaty kulinarne są znakomitym sposobem na to, żeby dotrzeć do osób, które na co dzień nie interesują się z ofertą kulturalno-edukacyjną Muzeum POLIN. Zajęcia te stwarzają możliwość poznawania elementów kultury i historii Żydów w szczególności, angażujący wiele zmysłów sposób, będąc jednocześnie atrakcyjnym sposobem spędzenia wolnego czasu. Powoduje to, że działania te cieszą się wyjątkową popularnością i stanowią doskonałe uzupełnienie zajęć teoretycznych. Dla seniorów warsztaty kulinarne są dodatkowo cennym elementem aktywizacji społecznej, ponieważ zachęcają ich do dzielenia się znajomością poszczególnych dań oraz skojarzeniami i wspomnieniami związanymi z nimi. Warsztaty dają więc możliwość aktywnego spędzenia czasu w towarzystwie innych osób i nawiązanie nowych znajomości, co dla osób z tej grupy wiekowej ma ogromne znaczenie.

Warsztaty kulinarne dla seniorów, które będą odbywać się w ramach oferty kulturalno-edukacyjnej realizowanej po zakończeniu projektu, będą więc zarówno okazją do poznawania przez uczestników żydowskiej tradycji kulinarnej i smaków, które na co dzień nie są dla nich dostępne, jak i do integracji społecznej. Będą to zajęcia edukujące, otwierające i włączające, które mają szczególne znaczenie dla najstarszych mieszkańców Warszawy, często wykluczanych ze względów ekonomicznych z dostępu do nowości kulinarnych czy elitarnych warsztatów z gotowania wyszukanych potraw.

Każdy warsztat będzie rozpoczynał się teoretycznym wprowadzeniem, odbywającym się w przeznaczonych do tego części pracowni „U Fani”, wyposażonej w projektor multimedialny oraz miejsca do siedzenia. Z użyciem multimedii zaprezentujemy uczestnikom wybrane zjawiska historyczne, takie jak zmiany granic czy przemieszczanie się ludności żydowskiej w związku z wojnami, zmianami w prawie czy falami pogromów. Omówimy to, jak takie ruchy ludności wpłynęły na kształtowanie się kuchni Żydów, która – choć zawsze zgodna z wymogami religijnymi i zasadami kszerności – jest bardzo zróżnicowana w zależności od regionu geograficznego, zawsze bowiem przenikały do niej lokalne produkty i niektóre tradycje kulinarne.

Następnie, w części warsztatowej pracowni „U Fani”, wyposażonej w profesjonalny sprzęt do gotowania, grupa senierek i seniorów będzie przygotowywała wybrane potrawy kuchni żydowskiej z zapewnionych przez muzeum składników. Zajęcia będą dawały możliwość poznania smaków, które

na co dzień nie goszczą na polskich stołach, i których większość z uczestników nie będzie znała. Będzie to okazja do podróży za pomocą zmysłów zapachu, smaku i dotyku do dalekich miejsc, które mają szczególne znaczenie dla kuchni żydowskiej. Seniorki i seniorzy poznają zarówno tradycyjne potrawy Żydów mieszkających na ziemiach polskich, jak i np. w Hiszpanii czy na Bliskim Wschodzie.

Wspólne gotowanie będzie też punktem wyjścia do dyskusji na temat wzajemnych wpływów kuchni różnych narodów, w tym polskiego, na kuchnię żydowską. Rozmowa o kuchni żydowskiej będzie również okazją do przypominania sobie przez uczestników smaków dzieciństwa czy kulinarnych opowieści mam i babć, co w przypadku seniorów jest także ważnym i przyjemnym ćwiczeniem pamięci. Seniorzy będą także mieli okazję do dzielenia się wspomnieniami związanymi z kuchnią w swoich rodzinnych domach, a także przypomnienia sobie nazw, smaków i skojarzeń kulinarnych. Będzie to czas na podróż do ich dzieciństwa i młodości, moderowany przez prowadzącą. Warsztaty zakończą się degustacją – wspólnym posiłkiem złożonym z przygotowanych przez uczestników potraw.

W czasie zajęć wszyscy uczestnicy otrzymają przepisy na potrawy, które wspólnie przygotowywali. Będzie to dla nich zachętą do ponownego przygotowania potraw w domu oraz pogłębiania swojej wiedzy na temat kuchni żydowskiej.

2. Warsztaty edukacyjne „Życiowe drogi polskich Żydów” realizowane w galerii „Polscy Żydzi na świecie”

- Min. 3 warsztaty edukacyjne rocznie
- Cele: przybliżenie świata żydowskiego w kontekście kryzysu migracyjnego, uzupełnienie wiedzy historycznej, aktywizacja społeczna
- Odbiorcy: seniorki i seniorzy – osoby powyżej 60 roku życia, w tym osoby korzystające z Ośrodków Pomocy Społecznej (segmenty uczestników kultury: Aspirujący Mainstream, Zdobywcy Wiedzy)

W ramach oferty kulturalno-edukacyjnej realizowanej po zakończeniu projektu planujemy również warsztaty przeznaczone specjalnie dla senierek i seniorów, które będą odbywać się w nowej, powstałej w ramach projektu galerii wystawy stałej – „Polscy Żydzi na świecie”. Dzięki warsztatom uczestnicy dowiedzą się, jak potoczyły się losy polskich Żydów, którzy wyjechali z kraju i osiedlili w różnych zakątkach świata, w innych krajach i na innych kontynentach.

Podobnie jak warsztaty kulinarne, także warsztaty edukacyjne w galerii „Polscy Żydzi na świecie” będą ważnym działaniem zwiększającym zaangażowanie społeczności lokalnej – senierek i seniorów z Muranowa. Rekrutacja na nie również będzie prowadzona we współpracy z lokalnymi organizacjami pracującymi z seniorami, takimi jak Centrum Aktywności Międzypokoleniowej, Fundacja Seniorwizacja, Klubokawiarnia Międzypokoleniowa czy Centrum Kultury Jidysz, a także z okolicznymi Ośrodkami Pomocy Społecznej.

Podczas zajęć uczestnicy, za pośrednictwem dostępnych na wystawie krótkich filmów, będą poznawali historie poszczególnych osób lub grup Żydów, które opuściły Polskę. Będzie to okazja do dyskusji na temat faktów historycznych i konfrontowania ich z pamięcią uczestników. Zajęcia będą miały na celu wciągnięcie seniorów do rozmowy i otwartej dyskusji (zarówno z osobą prowadzącą, jak pozostałymi uczestnikami), zachęcenie ich do przypominania sobie własnych historii i opowieści z

młodości oraz podzielenia się nimi z pozostałymi osobami. Spotkania będą stwarzały możliwość poszerzenia wiedzy o historii polskich Żydów oraz do „rozbrojenia” stereotypowego myślenia o społeczności żydowskiej w Polsce i na świecie, które może towarzyszyć wielu uczestnikom. Zajęcia odbywające się w galerii „Polscy Żydzi na świecie” będą dawały możliwość rozmowy o historii i teraźniejszości oraz będą stwarzały okazję do wymiany myśli i opinii, co dla uczestniczących w nich senierek i seniorów będzie doświadczeniem integrującym, włączającym i aktywizującym.

Po zajęciach uczestnicy będą mieli pogłębioną wiedzę na temat migracji Żydów oraz różnych form antysemityzmu, które miały na nie wpływ. Dzięki tej wiedzy uczestnicy będą lepiej rozumieli misję i funkcję Muzeum POLIN oraz obecność w jego okolicy zwiedzających z całego świata, dostrzeganą przez mieszkańców Muranowa.

Dodatkowo uczestnicy warsztatów będą też mieli okazję dowiedzieć się więcej o wyświetlanych w galerii „Polscy Żydzi na świecie” autorskich filmach oraz o formach audiowizualnych, za pomocą których opowiedziane zostały przedstawione w nich historie, takich jak wywiady, dokumenty, archiwalia, home movies – domowe filmy video, animacje czy mixed media – filmy zmontowane z kilku różnych. Dzięki tym różnym technikom prowadzący będzie mógł omówić z uczestnikami jak wybrana forma wpływa na odbiór danej historii i wspólnie z grupą zastanowić się, która forma jest dla nich najbardziej wiarygodna i dlaczego.

VI. Wydarzenia realizowane na obszarach wiejskich, poza obiektem będącym przedmiotem wniosku (min. 6 rocznie)

1. „Tradycje od kuchni” – wydarzenia (warsztaty kulinarne, interaktywne prezentacje z dyskusją) realizowane na obszarach wiejskich

- Min. 6 wydarzeń rocznie
- Cele: zainteresowanie społeczności lokalnych na obszarach wiejskich kulturą i historią polskich Żydów poprzez zapoznanie uczestników z żydowskimi tradycjami kulinarnymi, ukazanie sfer łączących tradycje polską i żydowską, budowanie postaw ciekawości, otwartości i akceptacji wobec innych kultur
- Odbiorcy: bibliotekarki i bibliotekarze, członkinie kół gospodyń wiejskich (segmenty uczestników kultury: Aspirujący Mainstream, Zdobywcy Wiedzy, Konsumenci Kultury Instytucjonalnej)

Muzeum POLIN od lat prowadzi działania skierowane do lokalnych społeczności w całej Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem grup o utrudnionym dostępie do kultury z obszarów wiejskich. Takie działania podejmujemy w ramach wieloletnich programów, takich jak m.in. „Muzeum na kółkach” (podróżująca w przeszklonym pawilonie wystawa edukacyjna), które odwiedza miejscowości do 50 000 mieszkańców. To jedyny w Polsce mobilny projekt edukacyjny, który na tak szeroką skalę przybliży historię polskich Żydów, angażując przy tym lokalnych aktywistów i partnerów instytucjonalnych z mniejszych miejscowości. Dla szkół w całej Polsce, w tym na obszarach wiejskich, organizujemy także działania w ramach programu „Muzeum w pudełku”, czyli projektu warsztatów edukacyjnych opartych o nowoczesne narzędzie edukacyjne – grę narracyjną wraz z minikolekcją

muzealną zamknięte w rzeczywistych pudełkach, które dostarczamy do szkół w całej Polsce, aby w sposób atrakcyjny i aktywny uczyć o elementach kultury i historii polskich Żydów.

W ramach oferty kulturalno-edukacyjnej realizowanej po zakończeniu projektu planujemy serię wydarzeń kulturalno-edukacyjnych skierowanych głównie do bibliotekarek i bibliotekarzy oraz członkiń kół gospodyń wiejskich, w których przygotowaniu wykorzystamy nasze wieloletnie doświadczenie w pracy na obszarach wiejskich. Tematyka wydarzeń będzie nawiązywać do działań prowadzonych w pracowni kulinarnej „U Fani”, zmodernizowanej w ramach projektu, i będzie obejmować tradycje kulinarne polskich Żydów z odniesieniem do kuchni odwiedzanych regionów. Z naszych doświadczeń wynika, że tematyka kulinarna bardzo ułatwia dotarcie do odbiorców w mniejszych miejscowościach, którzy – nawet jeśli nie interesują się kulturą żydowską jako taką – chętnie przychodzą na spotkania poświęcone kuchni, szczególnie połączone z degustacją wspólnie przygotowanych potraw.

Wybór grup docelowych: bibliotekarzy i bibliotekarek oraz członkiń kół gospodyń wiejskich wynika z tego, że obie te grupy podejmują na terenach swoich miejscowości działania oscylujące wokół rozpowszechniania edukacji kulturowej, ochrony i pomnażania dziedzictwa kulturowego wsi, a także rozwoju kapitału społecznego i wykorzystania potencjału mieszkańców. Ważne jest dla nas, aby w tych właśnie środowiskach zainicjowane zostały dyskusje wokół tematu wielokulturowości i różnorodności regionu, kształtujące postawy otwartości na inne kultury i tradycje obecne lokalnie dawniej i dziś.

Bibliotekarki i bibliotekarze to często osoby bardzo zaangażowane w pracę na rzecz lokalnych społeczności, zainteresowane historią swoich miejscowości i ich żydowskich mieszkańców, przerwana przez Zagładę. Często realizują oni projekty dotyczące lokalnej historii i dziedzictwa skierowane do szkół czy aktywistów. Poprzez swoje działania, dobór książek, proponowaną ofertę kulturalną kształtują postawy odbiorców ze wszystkich grup wiekowych i z różnych kręgów kulturowych. Podobnie członkinie kół gospodyń wiejskich, poprzez kultywowanie lokalnych tradycji związanych z regionalnym dziedzictwem kulturowymi, w tym kulinarnym, mają duży wpływ zarówno na to, w jaki sposób kultura i tradycja przechowywane są w świadomości zbiorowej, jak i na to, jakie postawy wobec współczesności przyjmują dziś lokalne społeczności.

Wydarzenia zaplanowane w ramach projektu wzmocnią wiedzę powyższych grup na temat tradycji i kultury żydowskiej ze szczególnym uwzględnieniem kultury kulinarnej. Uczestnicy planowanych zajęć zidentyfikują obszary przenikania się tradycji kuchni ich regionów z kuchnią żydowską. Rozmowy o lokalnych potrawach i przepisach będą pretekstem do zbliżenia kultur, otwarcia i akceptacji różnorodności kulturowej.

Aby zwiększyć zaangażowanie społeczności lokalnych w odwiedzanych miejscowościach, szczegółowy program wydarzeń będzie każdorazowo powstawał we współpracy z odbiorcami. Dzięki temu w poszczególnych scenariuszach uwzględniane będą zagadnienia charakterystyczne dla lokalnej historii i specyfiki regionu, szczególnie ważne dla lokalnych społeczności.

Podstawą scenariuszy zajęć będą przepisy kuchni żydowskiej wykorzystywane na co dzień w pracowni kulinarnej „U Fani”, zmodernizowanej w ramach projektu. W zależności od możliwości organizacyjnych (w przypadku warsztatów kulinarnych konieczny jest dostęp do kuchni), część z planowanych wydarzeń będzie mieć charakter praktyczny z elementami wspólnego gotowania i eksperymentowania kulinarnego. W pozostałych przypadkach zorganizowane zostaną interaktywne prezentacje z elementami dyskusji, wspólnego oglądania materiałów filmowych i fotograficznych.

Na podstawie naszych dotychczasowej doświadczeń przewidujemy, że dzięki udziałowi w wydarzeniach oferty kulturalno-edukacyjnej bibliotekarki i bibliotekarze, a także członkinie kół

gospodyń wiejskich będą częściej poruszali w swoich działaniach tematykę historii lokalnych społeczności żydowskich. Będą potrafili podejmować świadomą refleksję nad przeszłością, wydobywając z niej wątki pozwalające na zbliżenie kultur i tradycji oraz na kształtowanie postawy otwartości na mniejszości również we współczesnym, szybko zmieniającym się świecie. Docierając do ludzi w ich miejscach zamieszkania, często oddalonych od dużych ośrodków miejskich, i współpracując z liderami lokalnych społeczności będziemy mieć realny wpływ zarówno na wzrost wiedzy na temat relacji polsko-żydowskich, jak i na promowanie postaw otwartości i akceptacji różnorodności kulturowej w tych środowiskach.